

Evijärven kunnanvaltuustolle

ARVIOINTIKERTOMUS

VUODELTA 2017

Evijärven kunta

Tarkastuslautakunta

8.6.2018

RH M.H

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT JA TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan tulee kuntalain 121§ mukaisesti suorittaa arviointi siitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arvioinnin lähtökohtana on valtuuston tilikaudelle asettamat sitovat tavoitteet ja kunnanhallituksen selvitys niiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunta arvioi kunnan toimintaa kuntalaisen ja veronmaksajan näkökulmasta.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 2017–2020

Jäsen	Varajäsen
Ulla Lassila, puheenjohtaja	Sirkka Sulkakoski
Matti Holm, varapuheenjohtaja	Riika Rintakangas
Tarja Jokela	Mika Pietilä
Yrjö Vertanen	Ann-Christine Hannus
Lasse Vertanen	Juha Vinkanharju

Evijärven kunnanvaltuusto on kokouksessaan 2.4.2013 valinnut kunnan tilintarkastusyhteisöksi tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy:n, jonka vastuunalaisena tilintarkastajana toimii JHTT-tilintarkastaja Asko Vanhatupa. Kuntalain 123§:n mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset.

Arviointityön toteuttamiseksi tarkastuslautakunta on laatinut koko toimikaudekseen arviointisuunnitelman, joka tarkentuu edelleen vuosikohtaiseksi työohjelmaksi. Työohjelmassa esitetään ne tehtäväalueet, jotka otetaan syvällisemmän arvioinnin kohteeksi. Vuonna 2017 tarkemman seurannan kohteena olivat tekniset palvelut, sivistyspalvelut ja henkilöstö.

Tarkastuslautakunta on vuoden 2017 toiminnan arviointiin liittyen pitänyt kahdeksan kokousta. Lautakunnassa päätöksenteko on tapahtunut puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Tarkastuslautakunnan jäsen Lasse Vertanen ei ole pystynyt osallistumaan lautakunnan kokouksiin.

2. VUODEN 2016 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY

Kunnanvaltuusto hyväksyi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen kokouksessaan 29.5.2017. Vuoden 2016 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta ei pyytänyt vastausta kunnanhallitukselta tehtyihin havaintoihin.

RH M.H

3. SISÄINEN VALVONTA

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Kunnanhallituksen selonteossa sisäisen valvonnan järjestämisestä kerrotaan, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on uudistettu ja hyväksytty valtuustossa 19.12.2016. Lisäksi kunnan hallintosääntö on päivitetty uuden kuntalain edellyttämälle tasolle ja hyväksytty valtuustossa 6.3.2017.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Tarkastuslautakunta edelleen ehdottaa, että kunnanhallitus voisi jatkossa lyhyesti raportoida riskienhallinnan osalta, mitkä ovat Evijärven kunnan toiminnan kannalta merkittävimmät riskitekijät.

Tarkastuslautakunta on useana vuonna huomauttanut, että kunnan määräysvallassa olevat tytäryhtiöt elävät ilman toiminta- ja tulostavoitteita. Vuoden 2015 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta esitti, että tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet tulee esittää jatkossa talousarvion yhteydessä valtuustolle. Vuoden 2018 talousarvio oli edelleen näiltä osin puutteellinen.

Kunnanhallituksen selonteossa mainitaan, että kunnanhallitus seuraa saatavien kertymää säännöllisesti ja että saatavien kertymisen valvontaa on korostettu henkilöstölle. Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota, kuinka ohjeistuksesta ja seurannasta huolimatta, ovat kunnan vesi-, vuokra- ja sivistystoimen saatavat edelleen korkealla tasolla, vaikkakin laskeneet edellisvuoteen verrattuna.

	2017	2016	2015	2014	2013
vesimaksusaatavat	33.286,23	37.039,64	49.527,98	27.615,55	15.988,08
vuokrasaatavat	8.203,66	11.371,33	9.139,28	8.427,94	5.777,64
sivistystoimi	56.681,01	77.777,50	51.663	72.831,08	45.162,64
yhteensä	98.170,90	126 188,47	110 330,26	108 874,57	66 928,36

Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 21.6.2016 Evijärven kuntastrategian 2025, jossa linjattiin kunnan tulevaisuuden strategiset painopistealueet ja päämäärät. Strategiaa toteutetaan toimenpideohjelmalla, jonka toteutus Evijärvellä aloitettiin loppuvuonna 2016. Tarkastuslautakunta arvioi, että kuntastrategia on toiminut melko hyvin. Kouluverkon kehittäminen on kesken. Lisäksi kuntayhtymän järjestämät terveyspalvelut eivät ole toimineet toivotulla tavalla, sillä terveyskeskuksessa ei ole ollenkaan lääkäripalveluita. Kirjaston remonttiaikataulun venyminen on vaikuttanut merkittävästi kuntalaisten palvelutasoon.

Toimintakertomuksessa ei ole kerrottu kaikkia niitä asioita, joita Kuntajaoston yleisohjeessa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisessa on mainittu. Vastaisuudessa tarkastuslautakunta pyytää, että yleisohje otetaan huomioon tilinpäätöstä laadittaessa.

4. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN

Kunnanhallitus

Valtuustotason tavoitteet	Tarkastuslautakunnan arviointi	tavoitteiden toteutumisesta
<ul style="list-style-type: none">• Tilikauden 0 -tulos ja vuosikatteen 0-tulos saavutetaan suunnittelukaudella• Kunnan edustajat toimivat aktiivisina omistajaohjaajina, niin että kunnan sekä kuntakonsernin kokonaisuus ja toiminnalle asetetut tavoitteet täyttyvät.• Asioiden huolellinen valmistelu sekä laadukas ja oikeellinen päätöksenteko; kunnanhallituksen päätökset eivät kumoudu hallinto-oikeudessa• Hallintosäännön päivittämistyön viimeistely uuden kuntalain mukaiseksi mukaan luettuna riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeistuksen valmistuminen ja toimeenpano. Kuntastrategian valmistelu ja toimeenpano• Vuonna 2016 hyväksytyt kuntastrategian toimeenpano.• Mahdollisimman kattava ja ajantasainen talousraportointi kolmesti vuodessa.	<ul style="list-style-type: none">• Tavoite on saavutettu.• Tavoite on saavutettu.• Tavoite on saavutettu osittain.• Tavoite on saavutettu.• Tavoite on saavutettu• Tavoite on saavutettu.	

Kunnanhallituksen tavoitteena on asioiden huolellinen valmistelu sekä laadukas ja oikeellinen päätöksenteko. Kunnanhallituksen selvityksen mukaan kunnanhallituksen päätöksiä ei ole kumoutunut hallinto-oikeudessa.

Terveydenhoito- ja sosiaalipalvelut

Sosiaalipalvelut sekä perusterveydenhuollon palvelut tuottaa kunnalle Kuntayhtymä Kaksineuvoinen ja erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa pääosin Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä.

Talousarviossa perusterveydenhuoltoon varattiin 2,134 milj. euroa, ja toteuma oli 2,009 milj. euroa, joten budjetti alittui 0,125 milj. eurolla. Erikoissairaanhoidossa toteuma 3,543 milj. euroa oli talousarviota (3,63 milj. euroa) 0,086 milj. euroa alhaisempi.

Sosiaalipalveluihin varattiin talousarviossa 4,835 milj. euroa ja toteuma oli 4,660 milj. euroa, joten budjetti alittui 0,174 milj. eurolla.

Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä kehityksenä sitä, että Kuntayhtymä Kaksineuvoinen pysyi talousarviossaan. Evijärven kuntarahoitusosuus oli talousarviossa yhteensä 6,489 milj. euroa, ja toteuma oli tätä 0,165 milj. euroa alhaisempi eli 6,324 milj. euroa.

Sivistystoimi

Valtuustotason tavoitteet	Tarkastuslautakunnan arviointi	tavoitteiden toteutumisesta
<ul style="list-style-type: none"> Selvitetään päiväkotihoidon ateriapalveluiden nykyistä edullisempi toteuttaminen sekä eri yhteistyömahdollisuuksia järjestää varhaiskasvatus taloudellisemmin. Aloittaa laadukkaan yhtenäiskoulun ja sen oppimisympäristöjen kehittäminen Sähköisten oppimisympäristöjen kehittäminen sekä saavuttaa tv-t-suunnitelman mukainen tavoite opettajien ja oppilaiden tv-taidoissa Varhaiskasvatuksessa lapsikohtainen, peruskoulussa oppilaskohtainen ja lukiossa opiskelijakohtainen kustannus on samaa suuruusluokkaa kuin vastaavan kokoisissa kunnissa keskimäärin. 	<ul style="list-style-type: none"> Selvityksiä on tehty, mutta asiaa ei ole viety vielä eteenpäin. Tavoite ei ole toteutunut yhtenäiskoulun osalta. Oppimisympäristöjä on kehitetty. Tavoite on saavutettu Tavoite on toteutunut, kustannukset ovat alhaisemmat 	

Varhaiskasvatuksen tilojen sisäilmaongelmat ovat aiheuttaneet huolta vanhemmissa. Kunnan vuokraamissa uusissa tiloissa sisäilma on ollut parempi.

Tarkastuslautakunta on huolissaan opetustoimen liikuntatilojen pienuudesta. On riski, että opettajat eivät saa toteutettua opetussuunnitelmaa, koska liikuntatila on liian pieni. Opetussuunnitelma on määräävä asiakirja sekä kuntaa että opettajia kohtaan, joten liikuntatilat tulisi saada asiallisiksi.

Tekninen lautakunta

Valtuustotason tavoitteet	Tarkastuslautakunnan arviointi	tavoitteiden toteutumisesta
<ul style="list-style-type: none"> Teknisen lautakunnan päätöksistä tehtyjen valitusten määrä on nolla. Teknisen lautakunnan päätösten kumoutuminen hallinto-oikeuksissa on nolla. Seurataan vuosineljänneksittäin aloitettujen ja valmistuneiden investointiprojektien lukumäärä Seurataan vuokra-asuntojen käyttöastetta 	<ul style="list-style-type: none"> Tavoite on saavutettu osittain; valituksia on tehty 1 kpl ja hallinto-oikeudessa ei ole kumoutunut yhtään päätöstä. Investointiprojektien ja huoneistosaneerausten määrää ja valmistumista on seurattu hankekohtaisesti. Tavoite on saavutettu. Käyttöastetta on seurattu, mutta talousarviossa ei ole erikseen asetettu tavoitetasoa. Vuokra-asuntojen käyttöasteet ovat olleet 77-84% vuosineljänneksittäin. 	

Rakennustarkastajan ja ympäristösihteerin palvelut ostettiin Lappajärven kunnalta aiemman sopimuksen mukaisesti. Sekä rakennustarkastaja että ympäristösihteerit palvelivat Evijärvellä kahtena päivänä viikossa. Tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan palveluiden tarjonta kattaa kysynnän.

Tarkastuslautakunta toteaa, että teknisen lautakunnan on jatkossakin hyvä kiinnittää huomiota tavoitteiden asetteluun.

RK M.H

Vuonna 2017 kunnalla oli 109 kpl erikokoista asuntoa vuokrattavana. Vuokrattavista asuinnoista löytyy tietoa kunnan kotisivuilta. Vuokrattavien asuntojen käyttöaste vaihtelee, mutta tavoitteena tulisi olla se, että mahdollisimman vähän asuntoja olisi tyhjillään.

Vesihuoltolaitos

Valtuustotason tavoitteet	Tarkastuslautakunnan arviointi toteutumisesta	tavoitteiden
<ul style="list-style-type: none"> Toimitettavan talousveden laadun parantaminen kulutushuipun aikana Vesilaitoksen hukkaprosentti tulee olla alle 5 %: Viemärlaitoksen tavoitteena on säilyttää vesioikeuden asettamat lupaehdot 	<ul style="list-style-type: none"> Tavoite on saavutettu Tavoitetta ei ole saavutettu, hukkaprosentti oli 5,25 Tavoite on saavutettu. 	

Viemärlaitos	2017	2016	2015	2014
Liikealijäämä	-106.382,22	-87.365,70	-63.656,46	-12.254,55

Viemärlaitos on tuottanut jälleen alijäämää. Viemärlaitoksen kulut tulee kattaa viemärlaitoksen tuloilla, joten kunnan viemärlaitoksen kulujen kattamiseen on vuosittain käytetty myös muita kunnan tuottoja. Menettely ei ole annettujen ohjeiden (vesihuoltolaki) mukaista.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan on tarpeen kiinnittää huomiota viemärlaitoksen alijäämään.

Investoinnit

Kunnan investointien nettomenot olivat yhteensä 0,351 milj. euroa, kun talousarviossa investointeihin suunniteltiin menevän 1,725 milj. euroa. Käyttämättä jäi 1,374 milj. euroa budjetoidusta nettomäärärahasta. Merkittävimmät investoinnit tilivuonna olivat Evijärven kunnostus, kirjaston kalusteiden uusiminen, Ahvenniementien kunnostus ja Sillankorvan pesutilojen kunnostus.

Merkittävimmät toteutumatta jääneet investoinnit olivat hyötykäyttöasema (toteuma 4.324 euroa, budjetti 100.000 euroa), Antinrinne/terveyskeskus (toteuma 21.173, budjetti 300.000 euroa), yritys- ja vastaanottohalli (toteuma 0 euroa, budjetti 500.000 euroa) sekä vesijohtoverkoston peruskorjaus (toteuma 0 euroa, budjetti 200.000 euroa).

Henkilöstö

Kunnan henkilöstöraporttiin on koottu henkilöstöön liittyviä tietoja vuodelta 2017. Kunnan palveluksessa olevan henkilöstön määrä oli vuoden 2017 lopussa 68 henkilöä kun se edellisellä vuonna oli 70 henkilöä.

Sairauspoissaolojen määrä lisääntyi huomattavasti edellisestä vuodesta. Työntekijöiden työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen on kiinnitettävä huomiota.

RH MH

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että henkilöstökyselylle saataisiin jatkuvuutta ja se toteutettaisiin syksyllä 2018. Kyselyjen kautta henkilöstön ääni pääsee kuuluviin. Henkilöstön työtyytyväisyyttä sekä työssä jaksamista on tuettava.

Tarkastuslautakunta toivoo, että varahenkilöjärjestelmiä kunnassa kehitetään. Työkiertoa on lisättävä ja jätettävä työajasta varaa myös sairastilanteiden varalle.

Konsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Konsernin lainakanta sisältää kunnan lainojen lisäksi tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien lainat omistusosuuden mukaan. Konsernin lainakanta kasvoi edellisen vuoden 6,2 milj. eurosta ja oli vuoden lopussa 7,3 milj. euroa. Konserninelainat olivat asukasta kohden 2915 euroa, kun edellisvuonna ne olivat 2449 euroa. Konsernin omavaraisuusaste oli 55%.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, ettei kunnan tytäryhtiöille ole asetettu taloudellisia eikä toiminnallisia tavoitteita, joten tarkastuslautakunta ei voi toteuttaa arviointia näiltä osin.

5. TARKASTUSKAUDEN TALOUDELLINEN TULOS JA KEHITYS

Kunnan talous toteutui kokonaisuutena valtuuston hyväksymää talousarviota paremmin.

Toimintakulut alittivat talousarviossa arvioitun määrän 818.084 eurolla. Toimintatuotot (1.677.590) toteutuivat arvioitua (1.742.000) pienempinä ja alittivat talousarvion 64.410 eurolla. Verotulot toteutuivat arvioitua 414.900 euroa alemmina.

Vuosikate oli 716.452 euroa ylijäämäinen, kun se talousarviossa oli 85.890 euroa ylijäämäinen. Vuosikatteella pystyttiin kattamaan poistot ja tilikauden tulos oli ylijäämäinen 222.772 euroa.

Kunnan sijoitukset tuottivat hyvin vuonna 2017. Sijoitusten arvonnousu oli kaikkiaan noin 470.000 euroa. Rahoitustuottoja kotiutettiin noin 430.000 euroa.

Valtioneuvoston asetuksessa 205/2011 esitetyistä kriisikuntakriteereistä täyttyy yksi. Kunnan tuloveroprosentti 2017 on 0,5% -yksikköä yli maan keskiarvon.

Talouden tilaan tulee jatkossakin kiinnittää huomiota. Taloudellista tilannetta analysoitaessa on hyvä tarkastella investointien tulo-rahoitusprosenttia. Se kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu vuosikatteella. Jos vuosikate ei riitä investointien rahoittamiseen (investointien tulo-rahoitus % < 100), kunta yleensä velkaantuu.

	2017	2016	2015	2014
Investointien tulo-rahoitus%	192,18	60,19	85,73	129,42

RH M.H

6. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2017 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kunnanvaltuusto pyytää kunnanhallituksen kannanoton arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin niin, että ne voidaan käsitellä vuoden 2018 syyskauden valtuuston kokouksissa.

- Vuoden 2019 talousarviossa konserniyhtiöille tulee asettaa toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita ja niiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
- Henkilöstön varahenkilöjärjestelyitä tulee parantaa
- Koulun liikuntatilojen riittävydestä tulee varmistua, jotta opetussuunnitelmaa voidaan toteuttaa

Evijärvellä 8.6.2018

Ulla Lassila

puheenjohtaja

Matti Holm

varapuheenjohtaja

Tarja Jokela

jäsen

Yrjö Vertanen

jäsen

Sirkka Sulkakoski

varajäsen

RL MH